

Lóczy Lajos emlékülés az Akadémián

1999. nov. 4-én az MTA Földtudományok Osztálya, az MTA FKK Földrajztudományi Kutatóintézet, a Magyar Állami Földtani Intézet, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Földrajzi Társaság közösen rendezett tudományos emlékülést LÓCZY Lajos, a neves geográfus–geológus és világutazó születésének 150. évfordulója tiszteletére. A rendezvényre az MTA Roosevelttéri székházában a Magyar Tudomány Napja 1999. tudományos eseményei keretében került sor.

Az Akadémiának a világhírű tudós arcképével díszített második emeleti nagytermében a nagy számú szakközönség előtt elsőként PANTÓ György az MTA rendes tagja, a Földtudományok Osztályának elnöke, az MTA Földtudományi Kutatóközpontjának főigazgatója köszöntötte megnyitójában az ülés résztvevőit, röviden méltatva az évforduló jelentőségét, s kiemelve LÓCZY egyedülálló érdemeit a földtudományok korszerű hazai művelésének megalapozásában.

Az elnöki szavak után MAROSI Sándor az MTA levelező tagja, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke ismertette LÓCZY Lajos tudományos életútját, kiemelve e tudományos eredményekben páratlanul gazdag alkotói pálya legfőbb állomásait.

Harmadik előadóként BREZSNYÁNSZKY Károly, a földtudomány kandidátusa, a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) igazgatója értékelte azokat a földtani kutatási eredményekben gazdag éveket, amelyeket LÓCZY a MÁFI élén igazgatóként eltöltött.

Nagy érdeklődés kísérte az ülés következő előadójának, SCHWEITZER Ferencnek, a földrajztudomány doktorának, intézetünk igazgatójának ünnepi felszólalását, aki LÓCZY szerteágazó földrajztudományi munkásságát, tematikus földrajzi–földtani térképezői és tudományos szervezői tevékenységét egyaránt méltatta.

A délelőtti előadás-sorozat utolsó tagjaként KODOLÁNYI János, a néprajztudomány doktora, a Magyar Néprajzi Társaság alelnöke vázolta LÓCZY és a hazai néprajztudomány kapcsolatát, kiemelve azt az ösztönzést és önzetlen segítségnyújtást, amit LÓCZYtól JANKÓ János, neves néprajzosunk kapott külföldi kutatásaihoz.

Az ebédszünet után három előadásra került sor. A délutáni ülészakon elsőként GÁBRIS Gyula, a földrajztudomány kandidátusa, az ELTE TTK Természetföldrajzi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára méltatta LÓCZY egyetemi oktatói tevékenységét, majd ezt követően SOMOGYI Sándor, a földrajztudomány doktora, az MTA FKK Földrajztudományi Kutatóintézet nyugalmazott tudományos tanácsadója szövege melege szavakkal a világhírű tudósnak a Balaton-kutatásban kifejtett, a táj kutatásban azóta is páratlanul gazdag eredményeket hozó szervezői és kutatásvezetői munkásságáról. A LÓCZY által koordinált és monográfia-sorozatban megjelentetett Balaton-kutatás eredményei révén legnagyobb tavunk tudományos szempontból a világ egyik legrészletesebben feltárt állóvíze lett.

KUBASSEK Jánosnak, az érdi Magyar Földrajzi Múzeum igazgatójának érdekfeszítő, és vetített képekkel gazdagon illusztrált előadásából az ülés résztvevői megismerhették LÓCZY kulcsfontosságú szerepét Ázsia földtudományi feltárásában és hallhattak világhírű tudósuink kutatási eredményeinek széles körű külföldi visszhangjairól is. Ez utóbbiakból kiderült, hogy a korszak legpatiná-

sabb földrajzi társaságainak tagjai és számos neves külföldi geográfus nem fukarkodott a dicsérő szavakkal és elismerésekkel LÓCZY Ázsiában szerzett tudományos felfedezését és tapasztalatait illetően.

Az ünnepi ülés PANTÓ György osztályelnök zárszavával ért véget, aki rendkívül sikeresnek, a Magyar Tudomány Napja 1999. rendezvényt sorozat egyik kiemelkedő jelentőségű eseményének, továbbá a nagy tudós emléke előtti méltó tisztelésnek tartotta a Lóczy Lajos emlékülést.

Az ünnepi tudományos esemény kiegészítéseként a MÁFI és a Magyar Nemzeti Múzeum közös fotókiállítást rendezett „A fényképező Lóczy Lajos” címmel a Magyar Állami Földtani Intézet dísztermében, amelyet ugyancsak nov. 4-én GÁBRIS Gyula tanszékvezető egyetemi tanár nyitott meg. A kiállításon LÓCZY legfontosabb földtani–földrajzi megfigyeléseit rögzítő felvételeivel ismerkedhetett meg a tárlatot felkereső nagyközönség.

TINER TIBOR

A Táj- és Környezetföldrajzi Albizottság előadói ülése az Akadémián

A Földrajz II. Tudományos Bizottsághoz tartozó Táj- és Környezetföldrajzi Albizottság 1997-ben történt megalakulása óta minden évben két szakmai programot szervez. Egy terepbejárással összekötött, ún. kihelyezett ülést, és egy akadémiai előadói ülést. 1998 tavaszán sikerült a Kis-Balaton, egy év múlva pedig a Fertő-tó környékének tájkezelési helyzetéről, gondjairól a helyszínen informálódni.

Az 1998 őszen tartott akadémiai előadói ülést a „Földtudományok és a természetvédelem”, 1999 októberében pedig „Modern tájföldrajzi törekvések” címmel hirdették meg. Nagyon sajnáljuk, és szakmai veszteségnek tartjuk, hogy az itt elhangzó előadások publikálására egyre kevesebb lehetőségünk van. Jelenleg egy ilyen rövid összefoglaló az egyetlen reális esély arra, hogy fontos gondolatokat, lényeges információkat szélesebb körben ismertté tegyünk.

Az Albizottság 2000. évi programjában az „Európai Unió valamint a magyar táj és környezetvédelem gyakorlata” téma szerepel. Felkérésünkre 2000. máj. 23-án az MTA kistermében három meghívott előadó tartott előadást arról, hogy a legtágabb értelemben vett geográfiai tér szempontjából várhatóan milyen gyakorlati, ill. tudományos következményei lesznek uniós csatlakozásunknak.

Az első előadást FONT Erzsébet, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) főosztályvezetője tartotta. Nem a saját, minisztériumi házatájának öngigazolása az a kiinduló megállapítás – kezdte előadását –, hogy Földünk számos térségében lezárult a robbanásszerű urbanizáció, s ma már jóval nagyobb eséllyel lehet növelni a vidéki területek népességmegtartó erejét, mint néhány évtizeddel ezelőtt. A magasan fejlett országokban a nem geográfus, nem ökológus szakemberek is – építészek, szociológusok, pszichológusok, - hangsúlyozzák, hogy a rurális tájak nélkülözhetetlenek a minőségi életforma kialakításához. Az emberek nagy többsége számára mentális feszültséget okoz, ha állandóan városi környezetben tartózkodik. A nyílt tér biztosítása egyértelműen növeli a társadalom lelki egészségét és ezzel teljesítőképességét.

A különféle „tájás” szakmák (talajtanos, tájépítész, tájökölógus) képviselőinek igen jó volt hallani, hogy a vidékfejlesztést az FVM az egyes ökológiai tájegységek belső erőforrásainak kiaknázásával, az ott lakó népesség tájhoz kötődő tevékenységének támogatásával képzeleli el. A hosszú távon értékenntartó területfejlesztés csakis úgy lehetséges, ha egy ún. tájjellegű gazdasági tevékenység helyi adottságokra, hagyományokra támaszkodik, s ezzel biztosítja a haszon helyben maradását.

Hazánk számára nem sok eséllyel kecsegtetne, ha beszállnánk a hatalmas anyagi támogatással folyó iparszerű mezőgazdasági termelésbe, piaci versenybe. Nekünk sokkal reálisabb – és egyértelműen környezetkímélőbb – célkitűzés, ha az ökológiai adottságok figyelembe vételével egy finoman differenciált, sokszínű földhasználatot részesítünk előnyben. A táji sokszínűség, változatosság